

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

**Проблеми сучасного
джерелознавства**

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»
ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ ЕТНОЛОГІЇ ТА
ПРАВознавства ІМЕНІ
О.М. ЛАЗАРЕВСЬКОГО**

**КАФЕДРА
АРХЕОЛОГІЇ, ЕТНОЛОГІЇ ТА КРАЄЗНАВЧО-
ТУРИСТИЧНОЇ РОБОТИ**

Освітній ступінь	Доктор філософії
Галузь знань	03 гуманітарні науки
Спеціальність	032 історія та археологія
Освітньо-професійна програма	Історія та археологія
Кількість кредитів	4
Рік підготовки, семестр	2 рік, 3 семестр
Компонент освітньо-професійної програми	Дисципліна за вибором
Дні занять	Згідно з розкладом
Мова викладання	українська
Консультації	щопонеділка 13.05–14.20 (311 кабінет).
Викладач	кандидат історичних наук, доцент Острианко Андрій Миколайович
Контакти	E-mail: ostryanko@ukr.net

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Проблеми сучасного джерелознавства» знайомить аспірантів з тенденціями розвитку сучасних знань про історичні джерела, теорію та практику їх застосування в історичних дослідженнях.

В рамках опанування дисципліни здобувачі освіти знайомляться зі змінами, які сталися в сучасному джерелознавстві у зв'язку з трансформаціями методологічних засад історичного пізнання, насамперед, «поворотами», які змінили оптику історичних досліджень та сприяли переосмисленню ролі і місця історичних джерел в сучасних історичних дослідженнях.

Метою вивчення дисципліни є ознайомлення здобувачів освіти з тенденціями розвитку джерелознавства в Україні і світі.

ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

ЗК 1. Здатність до системного наукового мислення для здійснення дослідницької діяльності на основі власного наукового досвіду та світогляду.

ЗК 8. Здатність до неупередженого сприйняття та аналізу існуючих наукових ідей та концепцій, об'єктивної оцінки власних наукових здобутків, до критичності і самокритичності.

ФК 3. Здатність до критично-оцінювального ставлення до різних типів історичних та археологічних джерел, їхнього широкого використання для написання дисертаційного дослідження.

ФК 4. Здатність інтерпретувати результати наявних наукових досліджень, проводити їх коректний аналіз та узагальнення, виявляти й аргументовано критикувати фальсифіковані та псевдонаукові розробки з історії та археології.

ФК 5. Здатність до опанування наукової термінології, вільного оперування нею у власній науковій діяльності.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назва теми	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Змістовий модуль 1. Джерелознавство і історична наука				
1	Джерелознавство як галузь наукових історичних знань	4		12
2	Джерелознавство на початку ХХІ ст.	4	4	18
3	Методологія історії і джерелознавство	4	4	18
Змістовий модуль 2. Джерелознавство в умовах діджиталізації				
5	Цифрові джерела в сучасних історичних дослідженнях	4	4	22
6	Бази даних та інформаційні ресурси з джерелознавства	4	2	16
Разом за курс - 120 год		20	14	86

Тематика практичних занять

Тема 1. Джерелознавство на початку ХХІ ст. (4 години)

План:

1. Концепція радянського джерелознавства.
2. Джерелознавство в європейських та американських історичних традиціях.
3. Шляхи розвитку джерелознавства на сучасному етапі.

Тема 2. Методологія історії і джерелознавство (4 години)

1. Методологічні повороти і проблема використання джерел в історичних дослідженнях.
2. Цифрові, оцифровані та електронні джерела: методологічний аспект.

Тема 3. Цифрові джерела в сучасних історичних дослідженнях (4 години)

1. Діджиталізація та історичні джерела.
2. Джерельна база vs інформаційна основа.

Тема 4. Бази даних та інформаційні ресурси з джерелознавства (2 години)

Заняття в формі конференції з представленням слухачами моделей інформаційних баз магістерських робіт.

Література та інформаційні ресурси:

Історичне джерелознавство / Ред. Я.С. Калакури. К., 2017.

Підгаєцький В.В. Основи теорії та методології джерелознавства з історії України ХХ століття: навчальний посібник для історичних ф-тів ун-тів ; Дніпропетровський національний ун-т. Д. : Видавництво Дніпропетровського ун-ту, 2001. 392 с.

Никулин П. Ф. Теория и методика источниковедения отечественной истории X – начала ХХ вв. Учебное пособие. Томск: Томский государственный университет, 2000. 85 с.

Русина Ю. А. Методология источниковедения / М-во образования и науки Рос. Федерации, Урал. федер. ун-т. Екатеринбург : Изд-во Урал. ун-та, 2015. 204 с.

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Політика курсу

Студент зобов'язаний відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого дирекцією розкладу, не запізнюватися, мати відповідний зовнішній вигляд. У разі відсутності через хворобу надати відповідну довідку. Пропущені заняття відпрацьовувати у визначений викладачем час. Студент повинен старанно виконувати завдання, брати активну участь в навчальному процесі.

Політика академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності студентами визначається «Положенням про академічну доброчесність здобувачів освіти в національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка» (Наказ Ректора № 383 від 27.12.2019 р. зі змінами і доповненнями від 23.12.2020 (<https://drive.google.com/file/d/1YOj2QK3xW-03evO8Tkg1o3ZKUAbL-VH/view>)) і передбачає:

- ✓ Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- ✓ Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- ✓ Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- ✓ Надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Розподіл балів

Поточне опитування на семінарах та самостійна робота							Самостійна робота	Підсумковий екзамен	Сума
ЗМ 1				ЗМ 2			12	25	100
Т. 1		Т. 2		Т. 3		Т. 4			
Зан. 1	Зан. 2	Зан. 1	Зан. 2	Зан. 1	Зан. 2	Зан. 1			
5	5	5	5	5	5	5			
Есе 1	Есе 2	Есе 3	Есе 4	Есе 5	Есе 6	Есе 7			
4	4	4	4	4	4	4			